

TARTU ÜLIKOOLI MUUSEUMI KÄSITSI MAALITUD JA PABERTAUSTAL OLEVATE ÕPPETAHVLIKE KONSERVEERIMINE

NETTY MULD

Juhendaja/Supervisor: KURMO KONSA PhD, SILLI PEEDOSK MA
Tellija/Customer: Tartu Ülikooli muuseum

Fotod: ERMi fotograafid Arp Karm (enne) ja Anu Ansu (pärast)

Foto: ERMi fotograaf Arp Karm

Foto: ERMi fotograaf Anu Ansu

Lõputöö teema on seotud 2021. aasta suvel Tartu Ülikooli muuseumis toimunud praktikaga, kus mind juhendas muuseumi koguhoidja Maris Tuuling. Praktika käigus digiteerisime suurel hulgal õppetahvleid ning eelregistreerisin MuSi keskkonda 1156 õppetahvleit. Tegemist on Tartu Ülikooli käsitsi maalitud, papist või pabertaustal olevate õppetahvlitega, millest arvestatav hulk polnud siiani veel arvele võetud. Õppetahvlite vanus küündib kuni 150. aasta tagusesse aega, mis käsitlevad peamiselt anatoomiat, füsioloogiat, meditsiini, botaanikat ning zooloogiat. Juba praktika ajal köitis mind õppetahvlite ilu, nende loomis- ja ajalugu ning visuaalne mitmekesisus.

Lõputöö kirjallikus osas kirjeldati õppetahvlite kogu Tartu Ülikooli muuseumis ning toodi esile neid valmistanud autorid ja nende kokkupuude Tartu Ülikooliga. Ühtlasi tuli juttu Tartu Ülikoolis tegutsenud joonistuskoolist ning endiste tudengite meenutustest õppetahvlite pärimisest ja ajalooast.

Lõputöö praktilises osas konserveerisin seitse Tartu Ülikooli muuseumis arvel olevat õppetahvleit. Antud valikul lähtuti selle aasta novembris Kumu Kunstimuuseumis toimuva näituse "Kunst või teadus" kuratorite välja valitud õppetahvlitest. Praktilise töö eesmärk oli teostada vajalikud konserveerimistööd, taastada õppetahvlite algne väljanägemine ning peatada edasine kahjustumine. Konserveerimistööd teostasid Eesti Rahva Muuseumis.

Õppetahvleid oli hoiustatud pikka aega ilma kaitseümbriseta ning tihedalt üksteise peale laotuna, mis soodustas tolmuse keskkonna ja mustuse tekkimist ning püsimist. Taoliselt hoiustatuna tekkisid ka pindade omavahelised hõõrdumised, mis omakorda kahjustasid joonistuste värvitud pindu. Veetundlike meediumite tõttu polnud võimalik õppetahvleid pesta, samuti tuli ettevaatlik olla igasuguste märgtötlustega. Sellest lähtuvalt oli eriti oluline nende põhjalik kuivpuhastamine. Et õppetahvleid oleksid eksponeeritavad, tuli fikseerida aegade jooksul tekkinud rebendid ja parandada paberikaod, samuti tuli ümber teha varasemad ebasobivad parandused ning likvideerida materjali deformatsioonid.

Konserveerimistööde tulemusena peatati objektide edasine kahjustumine ja parandati nende visuaalset väljanägemist. Tööde tulemusena on õppetahvleid võimalik nüüd ka eeloleval näitusel „Kunst või teadus“ eksponeerida.

Conservation of Hand-Painted and Paper-Based Teaching Boards of the University of Tartu Museum

The topic of the final thesis concerns the up to 150-year-old teaching boards of the University of Tartu, which mainly deal with anatomy, physiology, medicine, botany and zoology. The written part of the thesis gives an overview of the teaching boards of the University of Tartu Museum, their authors and the memories of the former students

Fotod: ERMi fotograafid Arp Karm (enne) ja Anu Ansu (pärast)

who worked at the University of Tartu about the origins and history of the teaching boards. In the practical part of the final thesis, seven teaching boards registered in the University of Tartu Museum were preserved in the Estonian National Museum. The choice was based on the teaching boards selected by the curators of the exhibition "Art or Science" at the Kumu Art Museum in November this year.

KÕRGEN
KUNTIKOOL
PALLAS

PALLAS
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Nahadisain ja restaureerimine / Leather design and restoration
2022